

Resultaten Vrouwen van Nu poll 'Van oppasoma's wordt iedereen blij'

Oma's (en opa's) passen steeds vaker op in Nederland. Van alle landen in Europa passen Nederlandse grootouders het meeste op hun kleinkinderen.

Hardwerkende ouders met kleine kinderen, een uitdagende combinatie van rollen, een training in efficiënt managen van de doordeweekse dagen, tropenjaren met lange dagen en opgebroken nachten. En dan zijn er de oma's en opa's die met liefde willen bijspringen in de kinderopvang. Betrouwbaar en vertrouwd, goed voor de band tussen grootouders en kleinkinderen en de ideale oplossing voor werkende ouders. Of is dit een vertekend beeld?

Vrouwen van Nu legde een aantal gangbare beelden en opvattingen over oppasouders voor aan haar achterban. 951 vrouwen gaven hun mening over de uitspraak 'Van oppasoma's wordt iedereen blij: oma, (schoon)dochter en kleinkind'. 75% van de respondenten is het met deze uitspraak eens, een overtuigende meerderheid.

751 vrouwen vulden de achterliggende enquête in, waarvan 717 oma's en 34 (schoon)dochters.

Oma's aan het woord

Vrouwen van Nu ondervroeg oma's die wel en niet standaard op hun kleinkinderen passen. Het merendeel van de respondenten past standaard op: 525 vrouwen tegenover 192 vrouwen die geen oppasoma zijn.

Oppasoma's

Het beeld van de oppasoma die alle tijd heeft om voor haar kleinkinderen te zorgen, wordt door de enquêteresultaten genuanceerd. Een derde van de respondenten geeft aan naast de kinderopvang een betaalde baan te hebben (32,4 %), tweederde (67,6%) verricht geen betaald werk (meer).

Bij het heersende beeld dat de meeste grootouders samen op hun kleinkinderen passen, kan ook een kanttekening worden geplaatst. Het klopt dat de meerderheid van de oma's en opa's een gedeelde verantwoordelijkheid voor de kinderopvang hebben (53,7%), daarnaast past een zeer grote minderheid van de oma's (46,3%) alleen op.

Op de vraag of het oppassen wel eens als zwaar wordt ervaren, antwoordt 39% van de oppasoma's dat dat nooit het geval is. Slechts 2,3 % geeft toe het vaak zwaar te vinden. De grootste groep (55,4%) scoort op de keuzemogelijkheid 'soms'. Daarnaast geeft 3,2% aan het in het begin niet zwaar te vinden, maar nu wel. Het is niet uitgesloten dat het percentage oma's dat de kinderopvang zwaar vindt, hoger ligt dan uit deze enquête naar voren komt. Er lijkt een taboe te liggen op toegeven dat op je eigen kleinkinderen passen een belasting kan zijn, getuige antwoorden als: 'Het hoort er bij', 'Ik wil het niet toegeven en er ook niet aan toegeven', 'Ik wil het geen reden laten zijn om te stoppen', 'Dan voel ik me schuldig' en 'Daar wil ik mijn (schoon)dochter niet mee lastig vallen'. De laatste uitspraak wordt door 13,6% van de vrouwen beaamt.

Dat het niet altijd alleen maar genieten is, ligt voor de hand als oma's op meerdere kinderen passen. 41,9% van de respondenten past op twee kinderen, een grote minderheid van 37,6% heeft drie of meer kinderen onder haar hoede.

Wat oma's motiveert om een bijdrage te (blijven) leveren aan de kinderopvang is het genieten van hun kleinkinderen. Op een open vraag 'Waar geniet je van bij het oppassen?' geeft 47,9% aan dat dat de hechte band/ het contact met hun kleinkinderen is, 27,9% geniet van hun ontwikkeling en 24,2% scoort op gezelligheid en leuke dingen doen.

Oma's die niet standaard op hun kleinkinderen passen

In deze groep oma's zitten iets meer vrouwen die op dit moment betaald werk hebben (39,1% tegenover 32,4% van de oppasoma's). De gemiddelde leeftijd is vergelijkbaar (64,8 jaar tegenover 65,2 jaar bij de oppasoma's).

De oma's die niet standaard oppassen, hebben daar in de meeste gevallen zelf en bewust voor gekozen (84,4%). Opvallend is dat van de kleine groep (15,6%) die aangeeft niet gevraagd is om oppasoma te zijn, 91,8% daar ook blij om is.

Als de twee belangrijkste redenen om geen oppasoma te willen zijn, worden genoemd: 'Ik wil mijn vrijheid behouden' (29,2%) en 'Ik heb er geen tijd voor'.

(Schoon)dochters aan het woord

Vrouwen van Nu ondervroeg ook (schoon)dochters die al dan niet gebruik maken van een oppasoma. Deze groep respondenten is kleiner dan die van de oma's. Het aantal vrouwen dat standaard gebruik maakt van een oppasoma is 14, de groep die dat niet doet bestaat uit 20 vrouwen.

(Schoon)dochters met een oppasoma

Gevraagd naar de reden waarom gekozen is voor de (schoon)moeder als oppasoma, valt op dat financiële redenen bij de overgrote meerderheid van de (schoon)ouders geen rol speelt. Slechts 28,6% geeft aan de hoge kosten van de kinderopvang een factor van betekenis zijn.

De meeste respondenten (71,4%) scoren op het antwoord 'Omdat zij het graag wil' (71,4%), gevolgd door 'Omdat ik het goed vind voor mijn kinderen' (64,3%). Zij doen het dus om hun (schoon) moeder een plezier te doen en voor het welzijn van hun kinderen. Ook geeft een meerderheid van de (schoon)dochters aan dat het een vertrouwd gevoel is (57,1%). Bij deze vraag waren meerdere antwoorden mogelijk.

Oppasoma's voldoen aan de verwachtingen getuige de hoge score van 92,2% op de vraag 'Voldoet de praktijk aan jouw verwachtingen?' Bijna driekwart van de (schoon)dochters (71,4%) bevestigt dit nog eens door aan te geven niets te willen veranderen omdat alles goed loopt.

De relatie met de (schoon)moeder is in een meerderheid van de gevallen (57,1%) veranderd sinds zij op de kinderen past. Dit lijkt vooral een verandering in positieve zin te zijn: 'We delen samen de zorg voor de kinderen, de band is hechter, oma is deel van het gezin', 'Ze is veel vaker bij ons en draait soms echt mee in ons drukke leven', 'Het aantal en soort ontmoetingen/ diepere gesprekken is toegenomen'. Opmerkingen als 'Zij is ook opvoeder van mijn kinderen', en 'Zij bemoeit zich met mijn opvoeding' kan positief, negatief of neutraal bedoeld zijn.

(Schoon)dochters die niet standaard gebruik maken van een oppasoma

Gevraagd naar de redenen voor (schoon)dochters om geen gebruik te willen maken van een oppasoma, kwam een variatie aan antwoorden. De respondenten konden meerdere antwoorden aankruisen.

Een grote minderheid van 40% vindt dat ze het zelf moeten regelen. 35% wil haar (schoon) moeder niet met de opvang belasten en ook 35% kiest voor een kinderdagverblijf of een gastouder.

De meeste respondenten in deze groep maakten gebruik van de mogelijkheid om ook in eigen bewoordingen aan te geven waarom ze niet kozen voor een oppasoma. Praktische redenen kunnen een rol spelen zoals het feit dat oma ver weg woont of er niet meer is. Verschillende opvattingen over de opvoeding werd een paar keer genoemd. Als laatste verwijzen meerdere antwoorden naar 'zorg voor oma', zoals de opmerkingen: 'omdat moeder nog een eigen leven verdient' en 'incidentele opvang zorgt ervoor dat oma echt oma blijft en kan genieten van haar kleinkind(eren)'.

Samengevat

Het positieve beeld van kinderopvang door grootouders wordt herkend door driekwart van de (vrouwelijke) deelnemers aan de poll. Zij zijn het eens met de uitspraak: 'Van oppasoma's wordt iedereen blij: oma, (schoon)dochter en kleinkind'.

De (schoon)dochters die gebruik maken van een oppasoma onderstrepen dit positieve beeld nog eens met hun praktijkervaring. Op een enkele uitzondering na zijn zij erg blij met hun (schoon)moeder als opvang. Hun relatie is in de meeste gevallen wel veranderd, maar dat is veelal een verandering in positieve zin. En voor de kinderen is de regelmatige aanwezigheid van oma goed, vindt een ruime meerderheid.

De oppasoma's nuanceren het positieve beeld. Natuurlijk genieten ze van hun kleinkind(eren). Uit een aantal uitspraken kan worden afgeleid dat ze zichzelf niet toestaan om toe te geven dat het soms ook niet leuk is. Ondanks dit taboe geeft een ruime meerderheid aan dat de kinderopvang soms ook zwaar is. Dat is niet vreemd. Een ruime meerderheid heeft 2, 3 of meer kinderen waar ze op past. Bijna de helft van de oppasoma's doet het alleen zonder oppasoma. En een derde van de oppasoma's heeft daarnaast ook nog een betaalde baan.

Bijna driekwart van de (schoon)dochters geeft als belangrijkste reden voor de inzet van hun (schoon)moeder als oppasoma, dat hun (schoon)moeder het graag wilde. De relatie met de dure kinderopvang in ons land lijkt van onderschikt belang. Oma een plezier doen, dat staat voorop. Zag oma hier naar uit bij de komst van het eerste kleinkind? En bij het tweede, derde, vierde? Vond oma het niet sociaal wenselijk om 'nee' te zeggen? Vervolgonderzoek moet dat uitwijzen.

Van de oma's die niet standaard op hun kleinkind(eren) passen, heeft de overgrote meerderheid daar zelf bewust voor gekozen. Geen tijd (39,1% heeft betaald werk) en vrij willen zijn, zijn de belangrijkste redenen. De overige vrouwen zijn niet gevraagd door hun (schoon)dochter en zijn daar bijna allemaal blij om.

Het stereotiepe beeld van de (schoon)dochter die de invloed van de (schoon) moeder op de opvoeding van haar kinderen buiten de deur wil houden, wordt niet bevestigd door de enquêteresultaten. Een grote minderheid geeft als reden dat de verantwoordelijkheid bij henzelf als ouders ligt en dat ze hun (schoon)moeder hier niet mee willen belasten. 'Gewoon oma zijn' zonder de lasten de opvang. Daarnaast spelen praktische redenen een rol, zoals de reisafstand of de afwezigheid van een oma.